

Infrastrukturdepartementet

Datum
2020-11-11

i.remissvar@regeringskansliet.se
i.df.remissor@regeringskansliet.se

Diarienummer (myndighetens)

I2020/02346

Halmstads kommuns yttrande över Öppna data-utredningens huvudbetänkande Innovation genom information, SOU 2020:55

Halmstads kommun anser att utredningens förslag ligger i linje med den digitala utveckling som sker och behöver ske i samhället i stort. Halmstads kommun vill dock lämna en övergripande synpunkt då det med detta förslag till ny lag om öppna data och vidareutnyttjande av information från myndigheter och offentliga företag fogas ännu en lag till det lapptäcke av lagar och förordningar som reglerar samhällets informationshantering. Här skulle man kunna önska att lagstiftarna istället tog till exempel Finland och deras sedan årsskiftet gällande Lag om informationshantering inom den offentliga förvaltningen som förebild vid utformning av lagstiftning inom området.

Halmstads kommun lämnar vidare synpunkter på lagförslagets formulering vad gäller följande bestämmelser:

2 kap. Tillgängliggörande av information

1 § En myndighet eller ett offentligt företag bör på eget initiativ göra information tillgänglig, om det inte är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter (...)

4 kap. Krav på format

6 § Bestämmelserna i 1–4 §§ får inte tillämpas om det är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter (...)

Enligt artikel 1.4 i Öppna data-direktivet ska direktivet inte påverka tillämpningen av bestämmelser om skydd av personuppgifter, i synnerhet EU:s dataskyddsförordning.

I utredningens lagförslag har man istället för att använda en snarlik formulering som i direktivet valt att ange att de aktuella bestämmelserna inte ska tillämpas om det ”är olämpligt med hänsyn till skyddet av personuppgifter”. Att endast använda uttrycken ”olämpligt” samt ”med hänsyn till skyddet av personuppgifter” medför en möjlig risk för att myndigheter eller andra organisationer som omfattas av lagstiftningen misstolkar dessa bestämmelser på så sätt att de skulle lämna utrymme för mer godtyckliga bedömningar än vad som är avsikten. Istället bör lagtexten innehålla snarlika formuleringar som i direktivet, det vill säga exempelvis ”...om det inte hindras av bestämmelser om skydd av personuppgifter, i synnerhet EU:s dataskyddsförordning¹”. Att hänvisa till tillämpningen av

¹ Egentligen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

bestämmelser till skydd av personuppgifter bör göra det tydligare för den som omfattas av lagen att denna inte får tillämpas i strid med dataskyddslagstiftningen och det undanröjer därmed risken för eventuella misstolkningar gällande vad som kan vara ”olämpligt”.

Följande är ytterligare en synpunkt som inte hör ihop med stycket ovan så här kanske det behövs en liten övergång typ:

”Halmstads kommun vill också påpeka följande gällande digitalt utlämnande av allmänna handlingar:” Utrymmet för en myndighet att bestämma att information inte ska tillhandahållas digitalt (TF 2:16) inskränks starkt i och med förslaget. Detta lär i praktiken innebära att kommuner/myndigheter blir tvungna att införa nya digitala verktyg för att kunna säkerställa en säker kommunikation av sådana allmänna handlingar som innehåller känsliga eller extra skyddsvärda personuppgifter, för att uppfylla det nya lagkravet såväl som kraven på säkerhet i EU:s dataskyddsförordning. Idag är det relativt vanligt förekommande att allmänheten eller media begär ut allmänna handlingar innehållande känsliga eller så kallade extra skyddsvärda personuppgifter. Sker ett sådant utlämnande digitalt gäller dataskyddsförordningen för utlämnandet vilket bland annat medför en skyldighet att tillse att personuppgifterna skyddas med tillräckliga säkerhetsåtgärder.

När det gäller känsliga och extra skyddsvärda personuppgifter är den gängse uppfattningen att exempelvis vanlig e-post (utan särskild kryptering som förhindrar att någon annan än den avsedda mottagaren tar del av uppgifterna) inte är tillräckligt säkert för att kommunicera sådana personuppgifter. I dagsläget finns ingen skyldighet enligt lag att tillhandahålla allmänna handlingar digitalt. Därmed kan myndigheten/kommunen idag välja att i de fall då någon begär ut handlingar som innehåller känsliga eller extra skyddsvärda personuppgifter, neka personen att få uppgifterna digitalt (på grund av brist på säkra verktyg/metoder för att tillhandahålla dem digitalt) och istället hänvisa till rätten att få (fysisk) kopia på handlingarna eller ta del av dem på plats. Den föreslagna begränsningen av möjligheten till att neka att lämna ut allmänna handlingar digitalt förväntas för kommunala myndigheters del medföra att myndigheterna i praktiken blir tvingade att införskaffa nya digitala tjänster och verktyg som möjliggör ett säkert digitalt utlämnande.

Angående dessa bestämmelser beskriver utredningen att ”*Det kan därför antas att bestämmelserna kommer att leda till ett ökat utlämnande av information i digitalt format, med utökade risker för den personliga integriteten. Det är viktigt att beakta sådana risker vid tillämpningen av lagen, se vidare i avsnitt 17.6.1. När man talar om dessa risker är det dock viktigt att ha i åtanke att myndigheter redan i dag regelmässigt har att ta ställning till sådana integritetsfrågor då många utlämnanden sker digitalt.*”² Det bör här påpekas att det visserligen är riktigt att myndigheter redan idag regelmässigt tar ställning till dessa frågor, men den föreslagna förändringen påverkar ju i hög grad hur myndigheten kan hantera de situationer där ställningstagandet är att den information som ska lämnas ut är känslig ur ett integritetsperspektiv.

För Halmstads kommun

² SOU 2020:55 sid. 354

Jonas Bergman, kommunstyrelsens ordförande

Mattias Rossköld, kommundirektör